

Energiekosten doorslaggevend voor uitbreiding

Nieuwe én opgehoogde kas voor up to date tomatenteelt



Geert van Adrichem: "Ik ben graag duurzaam bezig. Dat is nu nog niet relevant, maar in de toekomst kunnen we die duurzaamheid ook gebruiken als verkoopargument voor onze tomaten."

Met de eerste fase van de nieuwbouw in Westdorpe, bij Terneuzen is de omvang van het familiebedrijf G.J.A. van Adrichem 29 ha geworden. Behalve de nieuwbouw hebben de telers op de locatie Steenberg een kasdeel van 5,5 ha opgehoogd. Motief voor beide initiatieven waren de energiekosten.

De broers Geert, Jos, Steef en Loek van Adrichem hadden samen twee bedrijven: 15 ha in Steenberg en 5 ha in De Lier. Met het oog op de aanstaande opvolging keken ze rond naar een extra locatie en kwamen uit in Westdorpe.

"Het investeringsklimaat in Zeeuws-Vlaanderen is gunstig. De grondprijzen zijn interessant en er zijn voldoende arbeidskrachten in de omgeving.

Doorslaggevend is de energie. Het vernieuwende is dat we gaan werken zonder WKK. We kunnen gebruik maken van de restwarmte en CO₂ van kunstmestfabriek Yara. Daarmee halveren we onze energiekosten ten opzichte van de gangbare energievoorziening met een WKK", vertelt Geert van Adrichem, die binnen het bedrijf onder andere verantwoordelijk is voor

Vervolg op
pagina 46 >



Teler Geert van Adrichem laat aan Tom Kester (links) en Hans Broch de extra schoren naar het betonpad zien. Door deze extra schoren voldoet de verhoogde kas aan dezelfde maatstaven als een nieuwe kas van dezelfde hoogte.

het onderdeel energie. “Bovendien gaat het om duurzame energie. Nu is het nog niet relevant, maar in de toekomst kunnen we die duurzaamheid ook gebruiken als verkoopargument voor onze tomaten.”

Leveringscontract voor 15 jaar

De warmte en CO₂ worden geleverd door WarmCO₂ met een leveringsgarantie van 98%. WarmCO₂ is een initiatief van Zeeland Seaports en Yara. Zeeland Seaports zorgt voor de aanleg, het beheer en onderhoud van de leidingen voor Glastuinbouw Zeeuws-Vlaanderen. De kunstmestfabriek levert de warmte en CO₂. De leidingen lagen al in het gebied. WarmCO₂ heeft warmtewisselaars geplaatst. Van Adrichem: “We hebben een leveringscontract voor 15 jaar afgesloten. Het water komt hier binnen op 90°C. In de warmtewisselaars wordt het teruggekoeld tot 40 à 45°C. We hebben een grote buffertank staan om continu warmte te hebben.”

De telers kunnen niet over goedkope elektriciteit beschikken, zoals bij een WKK. Volgens de teler is dat niet

erg omdat ze op dit bedrijf niet belichten.

Noodvoorraad olie

De ondernemers hebben hun nieuwe kas verzekerd bij Interpolis. In eerste instantie kwam vooral verzekeringsadviseur Hans Broch van Rabobank Westland over de vloer. Hij fungeert als schakel tussen de telers en de specialisten van de verzekeraar. Deze specialisten hebben een rol gespeeld in het uitvoeren van controles tijdens het kasontwerp met behulp van het specialistische ontwerpcomputerprogramma Casta/Kassenbouw van TNO en de bouw. De levering van warmte door derden en het gebruik van speciaal glas zijn punten die extra aandacht nodig hebben.

Tom Kester, glastuinbouwspecialist bij de verzekeraar: “Drie jaar geleden waren we al in gesprek met de eerste telers in het gebied over een back-up in de warmtevoorziening. We hebben de afspraak gemaakt dat iedere teler in Terneuzen een ketel met 30.000 liter olie moet hebben voor noodgevallen, omdat een gasaansluiting ontbreekt. Het mag namelijk niet zo zijn dat een

bedrijf snel stil komt te liggen als derden de benodigde warmte niet kunnen leveren.”

Beheersen van risico's

“Wanneer de teler deze investering in preventie doet, garanderen wij dat bij langdurige uitval van de warmtevoorziening de daardoor ontstane schade aan gewassen wel verzekerd is. Samen met de glastuinbouwondernemer zien we het beheersen van risico's als een essentieel onderdeel binnen de bedrijfsvoering”, aldus Kester.

Nieuwbouw en verbouw van een kas is het geschikte moment voor het nemen van preventieve maatregelen zonder hoge meerkosten. “Wij ondersteunen hierbij graag met kennis en expertise in dit voortraject, met als uiteindelijke doel om risico's te beperken.”

Voldoende glasvoorraad

In de kas komt speciaal glas: diffuus gehard glas met een haze-factor van 25%. Volgens de nieuwe adviezen van de Stichting Coördinatie Calamiteitenbestrijding Glastuinbouw (CCG) zou de minimale voorraad gehard glas 250

stuks zijn bij een bedrijf van 9 ha voor het geval zich een calamiteit voordoet. Kester: "In dit specifieke geval is een verdubbeling van dit aantal op zijn plaats vanwege de lastige beschikbaarheid van dit bijzondere glas."

Het glas in ieder nieuwbouwproject heeft volgens de glastuinbouwspecialist een verschillend percentage haze en wel, geen of een dubbele coating. En ook de glasmaten verschillen per teler. Het is jammer dat daar niet meer eenheid in is. De levertijd van het specifieke glas bij Van Adrichem varieert van 8 tot 15 weken. Het komt vaak uit China en wordt op een andere locatie gehard, diffuus gemaakt en gecoat. Om gevolgschade na een storm te beperken, is het aanhouden van een juiste hoeveelheid glasvoorraad van essentieel belang.

Kas ophogen om te belichten

In Steenberg en ging het om het ophogen van een van de drie kassen, uitgevoerd door T.C. van den Dool. "We hebben in september 2013 de laagste kas van 5,7 ha opgehoogd van 4,30 naar 6 meter hoogte. Het ophogen was nodig, omdat we wilden gaan belichten om het rendement van onze WKK's te verbeteren en zo tot een gunstiger economisch plaatje te komen", vertelt Van Adrichem.

Het idee is om te planten in oktober, waardoor de ondernemers al vanaf december hun eerste tomaten kunnen plukken. De kostprijs van deze tomaten ligt weliswaar hoger door een combinatie van investerings- en stookkosten, maar de telers hopen dat de opbrengst

zodanig is dat deze daar tegen opweegt.

Bij het berekenen van de constructie heeft Interpolis advies gegeven en heeft afspraken gemaakt over de wijze van ophogen. Daarnaast hebben de specialisten getoetst of de ophoging inderdaad uitgevoerd werd volgens de berekeningen. "Hierdoor voldoet de kas met de nieuwe hoogte aan de maatstaven van de huidige tijd. Graafmachines hebben de buizen en kabels ingegraven tijdens het ophogen van de kas", zegt de teler tevreden.

Eisen opgehoogde kas

De opgehoogde kas moet voldoen aan de technische eisen van een kas van 6 meter hoogte als deze nieuw zou worden gebouwd. "Op advies hebben we extra constructie-elementen aan laten brengen: extra armschoren, koppelbalken en gootverbindingen en twee rijen extra schoren, dat wil zeggen vier schoren in plaats van twee", vertelt de teler. De kas is namelijk niet alleen hoger dan voorheen, maar moet ook 's winters bij sneeuwval en storm een zwaarder gewas kunnen dragen.

Ook de verzekering tijdens de bouw is een aandachtspunt. Tijdens het ophogen zijn de risico's groter. Op het moment dat er iets met de kas gebeurt tijdens het ophogen, valt dit onder de aansprakelijkheid van het bedrijf dat het ophogen uitvoert. Op het moment dat er een storm met windkracht 12 opsteekt, is dit het risico van de teler. Hij kan ervoor kiezen om dit risico onder te brengen bij een verzekeraar.

Om stormschade te voorkomen moeten noodschoringen worden aan-

gebracht om te voorkomen dat de kas tijdens het ophogen omvalt door de wind. "We willen het risico wel verzekeren, maar er dan wel bij betrokken zijn. Gelukkig hebben we vanuit het verleden al ervaring met bedrijven die kassen ophogen en weten we welke risico's er zijn", voegt Kester toe.

Op zoek naar nieuwigheden

Geert van Adrichem: "Ik ga ieder jaar naar Tuinbouw Relatiedagen. Ik ga niet alleen naar deze beurs maar ook andere relevante beurzen. Ik ga hierheen om relaties te bezoeken en ik ben op zoek naar nieuwigheden die mogelijk voor nu of later interessant kunnen zijn voor het bedrijf."

Samenvatting

De vier broers Van Adrichem hebben een bedrijf van 29 ha, verdeeld over vestigingen in De Lier, Steenberg en een nieuw bedrijf in Westdorpe. De nieuwbouw is net afgerond. Vernieuwend is dat ze in dit gebied restwarmte en CO₂ krijgen. Ze zijn daardoor duurzaam bezig en besparen de helft op hun energiekosten. Tegelijkertijd hebben ze een van hun kassen in Steenberg opgehoogd om er te kunnen belichten. Daarmee willen ze hun WKK's rendabeler in kunnen zetten.



Een opgehoogde kas moet aan dezelfde technische eisen voldoen als een nieuwe kas. Daarom zijn extra kruisschoren aangebracht (links), extra schoren naar het betonpad (midden) en extra armschoren naar de tralie (rechts).